

LES 20

1.

	nnl	nnl	vr	onz	onz
betekenis	→ wachter	redder	hoop	lichaam	licht
stam	→ φύλακ-	σωτήρ-	ἐλπίδ-	σώματ-	φῶτ-
ev					
nom	φύλαξ	σωτήρ	ἐλπίς	σῶμα	φῶς
gen	φύλακος	σωτήρος	ἐλπίδος	σώματος	φωτός
dat	φύλακι	σωτήρι	ἐλπίδι	σώματι	φωτί
acc	φύλακα	σωτήρα	ἐλπίδα	σῶμα	φῶς
voc	φύλαξ	σῶτερ	ἐλπίς	σῶμα	φῶς
mv					
nom	φύλακες	σωτήρες	ἐλπίδες	σώματα	φῶτα
gen	φύλακων	σωτήρων	ἐλπίδων	σωμάτων	φωτῶν
dat	φύλαξι(ν)	σωτήρι(ν)	ἐλπίσι(ν)	σώμασι(ν)	φωσί(ν)
acc	φύλακας	σωτήρας	ἐλπίδας	σώματα	φῶτα
voc	φύλακες	σωτήρες	ἐλπίδες	σώματα	φῶτα

2.

	nnl	nnl	nnl	nnl
betekenis	→ herder	eeuwigheid	leider	heerser
stam	→ ποιμήν	αἰών	ἡγεμών	ἄρχων
nom.ev	ποιμήν	αἰών	ἡγεμών	ἄρχων
gen.ev	ποιμένος	αἰώνος	ἡγεμόνος	ἄρχοντος
dat.mv	ποιμέσι(ν)	αἰώσι(ν)	ἡγεμόσι(ν)	ἄρχουσι(ν)

3.

betekenis	nom.ev.	gen.ev.	dat.mv.
het bloed	τὸ αἷμα	αἵματος	
de wijngaard	ὁ ἀμπελῶν	ἀμπελῶνος	
de ster	ὁ ἀστήρ	ἀστέρος	
de dwaas	ὁ ἄφρων	ἄφρονος	
de doop	τὸ βάπτισμα	βαπτίσματος	
het voedsel	τὸ βρῶμα	βρώματος	βρώμασι(ν)
de knie	τὸ γόνυ	γόνατος	γόνασι(ν)
het letterteken	τὸ γράμμα	γράμματος	γράμμασι(ν)
het recht, de gerechtigheid, het oordeel	τὸ δικαίωμα	δικαιώματος	δικαιώμασι(ν)
het beeld	ὁ εἰκὼν	εἰκόνης	
de wil	τὸ θέλημα	θελήματος	
het haar	ἡ θρίξ	τριχός	θριξί(ν)
de keizer	ὁ καῖσαρ	καῖσαρος	

betekenis	nom.ev.	gen.ev.	dat.mv.
de bekendmaking, verklaring	τὸ κήρυγμα	κηρύγματος	
het oordeel	τὸ κρίμα	κρίματος	
de getuige	ὁ μάρτυς	μάρτυρος	
het graf	τὸ μνήμα	μνήματος	μνήμασι(ν)
de nacht	ἡ νύξ	νυκτός	
de tand	ὁ ὄδους	όδόντος	
de naam	τὸ ὄνομα	ονόματός	
het oor	τὸ οὖς	ώτός	ώσι(ν)
het kind, de knecht	ὁ of ἡ παῖς	παιδός	παισί(ν)
de Albeheerser	ὁ παντοκράτωρ	παντοκράτορος	
de geest, wind	τὸ πνεῦμα	πνεύματος	πνεύμασι(ν)
de voet	ὁ πούς	ποδός	ποσί(ν)
het feit, de daad	τὸ πρᾶγμα	πράγματος	
de zachtmoedigheid	ἡ πραΰτης	πραΰτητος	
het vuur	τὸ πῦρ	πυρός	
het woord	τὸ ῥήμα	ρήματος	ρήμασι(ν)
het vlees	ἡ σὰρξ	σάρκος	
het zaad	τὸ σπέρμα	σπέρματος	σπέρμασι(ν)
het water	τὸ ὕδωρ	ὑδατος	ὑδασι(ν)
het geschenk, de ge- nadegave	τὸ χάρισμα	χαρίσματος	
de hand	ἡ χεὶρ	χειρός	χερσί(ν)
de goedheid, mild- heid	ἡ χρηστότης	χρηστήτος	

4. Verbuig de volgende woorden:

	bnl	mnl	vr
ev	man	vader	vrouw
nom	ἄνθρωπος	πατήρ	γυνή
gen	ἀνδρός	πατρός	γυναικός
dat	ἀνδρί	πατρί	γυναικί
acc	ἄνδρα	πατέρα	γυναῖκα
voc	ἄνερ	πάτερ	γύναι
mv			
nom	ἄνδρες	πατέρες	γυναῖκες
gen	ἀνδρῶν	πατέρων	γυναικῶν
dat	ἀνδράσι(ν)	πατράσι(ν)	γυναιξί(ν)
acc	ἄνδρας	πατέρας	γυναῖκας
voc	ἄνδρες	πατέρες	γυναῖκες

5. Vul de ontbrekende gegevens in:

	nnl/vr	onz
betekenis →	dwaas	
stam →	ἄφρων	
ev		
nom	ἄφρων	ἄφρον
gen	ἄφρονος	ἄφρονος
dat	ἄφρονι	ἄφρονι
acc	ἄφρονα	ἄφρον
voc	ἄφρον	ἄφρον
mv		
nom	ἄφρονες	ἄφρονα
gen	ἄφρονών	ἄφρονών
dat	ἄφροσι(ν)	ἄφροσι(ν)
acc	ἄφρονας	ἄφρονα
voc	ἄφρονες	ἄφρονα

6.

betekenis	wie? of wat?	iemand of iets
ev		
nom	τίς of τί	τις of τι
gen	τίνος	τινός
dat	τίνι	τινί
acc	τίνα of τί	τινά of τι
mv		
nom	τίνες of τίνα	τινές of τινά
gen	τίνων	τινών
dat	τίσι(ν)	τισί(ν)
acc	τίνας of τίνα	τινάς of τινά

7.

betekenis	elk, ieder,	allen, alles,	geheel.
ev	nnl	vr	onz
nom	πᾶς	πᾶσα	πᾶν
gen	παντός	πάσης	παντός
dat	παντί	πάσῃ	παντί
acc	πάντα	πάσαν	πᾶν
mv			
nom	πάντες	πάσαι	πάντα
gen	παντων	πασῶν	πάντων
dat	πᾶσιν	πάσαις	πᾶσιν
acc	πάντας	πάσας	πάντα

8. Vertaal oefening

6	καὶ ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἀπὸ μακρόθεν ἔδραμεν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ
	Aantekeningen: ἰδὼν is een part.aor.act.nom.mnl.ev. van ὁράω. ἔδραμεν is een ind.aor.act. 3 ^e p.ev. van τρέχω, <i>rennen, snellen</i> . προσεκύνησεν is een ind.aor.act. 3 ^e p.ev. van προσκυνέω, <i>zich neerwerpen, knielen voor</i> . Vertaling: en ziende Jezus van verre snelde hij en wierp zich neer voor hem. Let op: τὸν Ἰησοῦν is hier geen onderwerp!
7	καὶ κράξας φωνῇ μεγάλῃ λέγει· τί ἐμοὶ καὶ σοί, Ἰησοῦ υἱὲ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου; ὀρκίζω σε τὸν θεόν, μὴ με βασανίσῃς.
	Aantekeningen: κράξας is part.aor.act.nom.mnl.ev. van κράζω. ὀρκίζω is een ind.prs.act. 1 ^e p.ev. van ὀρκίζω, <i>bezweren</i> . βασανίσῃς is een sub.aor.act. 2 ^e p.ev. van βασανίζω, <i>kwellen</i> . Vertaling: en schreeuwende met een grote stem zegt hij: wat (is er) met mij en met u, Jezus zoon van God, van de (Aller)hoogste? Ik bezweer u (bij) God, (dat) niet mij u kwelt.
8	ἔλεγεν γὰρ αὐτῷ· ἔξελθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου.
	Aantekeningen: ἔξελθε is een gbw.aor.act. 2 ^e p.ev. van ἐξέρχομαι. Vertaling: hij zei want tot hem: ga uit, geest onreine, uit de mens.
9	καὶ ἐπηρώτα αὐτόν· τί ὀνομά σοι; καὶ λέγει αὐτῷ· λεγιὼν ὀνομά μοι, ὅτι πολλοὶ ἐσμεν.
	Aantekeningen: ἐπηρώτα is ind.impf.act. 3 ^e p.ev. van ἐπερωτάω, <i>vragen (+4)</i> . λεγιὼν is de nom.mnl.ev. en afgeleid van het Latijnse <i>legio</i> of <i>legioen</i> , een Romeinse legerafdeling van oorspronkelijk 3000, later 6000 man sterk. Vertaling: en hij vroeg hem: wat is je naam? En hij zegt tot Hem: legioen (is) mijn naam, want met velen wij zijn.
10	καὶ παρεκάλει αὐτὸν πολλὰ ἵνα μὴ αὐτὰ ἀποστείλῃ ἔξω τῆς χώρας.
	Aantekeningen: παρεκάλει is ind.impf.act. 3 ^e p.ev. van παρακαλέω, <i>smeken</i> . πολλὰ is een bnw.acc.onz.mv. van πολὺς. De onzijdige vorm wordt vaak als bw gebruikt (zoals hier) en betekent dan <i>zeer heftig</i> . ἀποστείλῃ is een sub.aor.act. 3 ^e p.ev. van ἀποστέλλω. ἔξω is een vz met de gen. Vertaling: en hij smeekte hem zeer heftig dat niet hen (acc.onz.mv.) hij zendt buiten de landstreek.
11	ἦν δὲ ἐκεῖ πρὸς τῷ ὄρει ἀγέλη χοίρων μεγάλη βοσκομένη·
	Aantekeningen: βοσκομένη is part.prs.pss.nom.vr.ev. van βόσκω, <i>weiden</i> . Vertaling: er was maar daar nabij de berg een kudde van varkens groot wordend ge-weid.
12	καὶ παρεκάλεσαν αὐτὸν λέγοντες· πέμψον ἡμᾶς εἰς τοὺς χοίρους, ἵνα εἰς αὐτοὺς εἰσέλθωμεν.
	Aantekeningen: παρεκάλεσαν is ind.aor.act. 3 ^e p.mv van παρακαλέω. πέμψον is een gbw.aor.act. 2 ^e p.ev. van πέμπω, <i>zenden, sturen</i> . εἰσέλθωμεν is een sub.aor.act. 1 ^e p.mv. van εἰσέρχομαι. Vertaling: en zij smeekten hem zeggende: stuur ons in de varkens, dat in hen wij binnen mogen gaan.

13	καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς. καὶ ἐξελθόντα τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα εἰσῆλθον εἰς τοὺς χοίρους, καὶ ὥρμησεν ἡ ἀγέλη κατὰ τοῦ κρημνοῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ὥς δισχίλιοι, καὶ ἐπνίγοντο ἐν τῇ θαλάσῃ.
	<p>Aantekeningen: ἐπέτρεψεν is een ind.aor.act. 3^e p.ev. van ἐπιτρέπω, <i>toestaan</i>. ἐξελθόντα is een part.aor.act.nom.onz.mv. van ἐξέρχομαι. εἰσῆλθον is een ind.aor.act 3^e p.mv. van εἰσέρχομαι. ὥρμησεν is een ind.aor.act. 3^e p.ev. van ὁρμάω, en (<i>zich</i>) <i>stortten, werpen</i>. ἐπνίγοντο is een ind.impf.pss. 3^e p.mv. van πνίγω, <i>verdrinken</i>. Vertaling: en hij stond hen (het) toe. En uitgegaan zijnde de onreine geesten gingen zij in de varkens, en stortte de kudde zich de helling af in de zee, zo'n tweeduizend, en zij verdronken in de zee.</p>
14	Καὶ οἱ βόσκοντες αὐτοὺς ἔφυγον καὶ ἀπήγγειλαν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς· καὶ ἦλθον ἰδεῖν τί ἐστὶν τὸ γεγονὸς
	<p>Aantekeningen: βόσκοντες is een part.prs.act.nom.mnl.mv. van βόσκω. ἔφυγον is een ind.aor.act. 3^e p.mv. van φεύγω. ἀπήγγειλαν is een ind.aor.act. 3^e p.mv. van ἀπαγγέλλω, <i>bekendmaken</i>. γεγονὸς is een part.pf.act.nom.onz.ev. van γίνομαι. Vertaling: en de weidenden hen vluchtten en zij maakten (het) bekend in de stad en in de velden en zij kwamen (om te) zien wat is het gebeurd zijnde.</p>
15	καὶ ἔρχονται πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ θεωροῦσιν τὸν δαιμονιζόμενον καθήμενον ἱματισμένον καὶ σωφρονοῦντα, τὸν ἐσχηκότα τὸν λεγιῶνα, καὶ ἐφοβήθησαν
	<p>Aantekeningen: ἔρχονται is ind.prs.med. 3^e p.mv. van ἔρχομαι. θεωροῦσιν is ind.prs.act. 3^e p.mv. van θεωρέω, <i>zien</i>. δαιμονιζόμενον is een part.prs.pss.acc.mnl.ev. van δαιμονίζομαι, <i>bezeten zijn</i>. καθήμενον is part.prs.med.acc.mnl.ev. van κάθημαι, <i>zitten</i>. ἱματισμένον is een part.prs.pss.acc.mnl.ev. van ἱματίζω, <i>aankleden, bekleden</i>. σωφρονοῦντα is een part.prs.act.acc.mnl.ev. van σωφρονέω, <i>bij zinnen zijn</i>. ἐσχηκότα is part.pf.act.acc.mnl.ev. van ἔχω. ἐφοβήθησαν ind.aor.pss. 3^e p.mv. van φοβέω. Vertaling: en zij komen tot Jezus en zien de bezeten geweest zijnde, zittend, aangekleed en bij zinnen zijnd, de gehad hebbend het legioen en zij werden bevreesd.</p>
16	καὶ διηγῆσαντο αὐτοῖς οἱ ἰδόντες πῶς ἐγένετο τῷ δαιμονιζομένῳ καὶ περὶ τῶν χοίρων.
	<p>Aantekeningen: διηγῆσαντο is een ind.aor.med. 3^e p.mv. van διηγέομαι, <i>vertellen, uitzet- eenzetten</i>. ἰδόντες is part.aor.act.nom.mnl.mv. van ὁράω. δαιμονιζομένῳ is part.prs.pss.dat.mnl.ev. van δαιμονίζομαι. Vertaling: en vertelden hun de gezien hebbenden hoe (het) is geschied aan de bezeten zijnde en over de varkens.</p>
17	καὶ ἤρξαντο παρακαλεῖν αὐτὸν ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν ὁρίων αὐτῶν
	<p>Aantekeningen: ἤρξαντο is ind.aor.med. 3^e p.mv. van ἄρχω. παρακαλεῖν is inf.prs.act. van παρακαλέω. ἀπελθεῖν is inf.aor.act. van ἀπέρχομαι. Vertaling: en zij begonnen te smeken hem (om te) weggaan (= dat hij weggang) uit het gebied van hen.</p>

18	Καὶ ἐμβαίνοντος αὐτοῦ εἰς τὸ πλοῖον παρεκάλει αὐτὸν ὁ δαιμονισθεὶς ἵνα μετ' αὐτοῦ ᾗ.
	<p>Aantekeningen: ἐμβαίνοντος is part.prs.act.gen.mnl.ev. van ἐμβαίνω, <i>zich inschepen</i> (+2). παρεκάλει is ind.impf.act. 3^e p.ev. van παρακαλέω. δαιμονισθεὶς is een part.aor.pss.nom.mnl.ev. van δαιμονίζομαι. ᾗ is sub.prs.act. 3^e p.ev. van εἰμί. Vertaling: en zich inschepend in het schip smeekte hem de bezeten geweest zijnde dat hij met hem mag zijn.</p>
19	καὶ οὐκ ἀφήκεν αὐτόν, ἀλλὰ λέγει αὐτῷ· ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου πρὸς τοὺς σοὺς καὶ ἀπάγγειλον αὐτοῖς ὅσα ὁ κύριός σοι πεποίηκεν καὶ ἡλέησέν σε.
	<p>Aantekeningen: ἀφήκεν is ind.aor.act. 3^e p.ev. van ἀφίημι, <i>toelaten</i>. ὕπαγε is gbw.prs.act. 2^e p.ev. van ὑπάγω. ἀπάγγειλον is gbw.aor.act. 2^e p.ev. van ἀπαγγέλλω. πεποίηκεν is ind.pf.act. 3^e p.ev. van ποιέω. ἡλέησέν is ind.aor.act. 3^e p.ev. van ἐλέεω, <i>zich ontfermen over, medelijden hebben met</i>. Vertaling: maar niet hij stond toe hem, maar hij zegt tot hem: ga heen naar je huis naar de uwen en meld hun dat wat de Heer aan jou deed en zich over je ontfermde.</p>